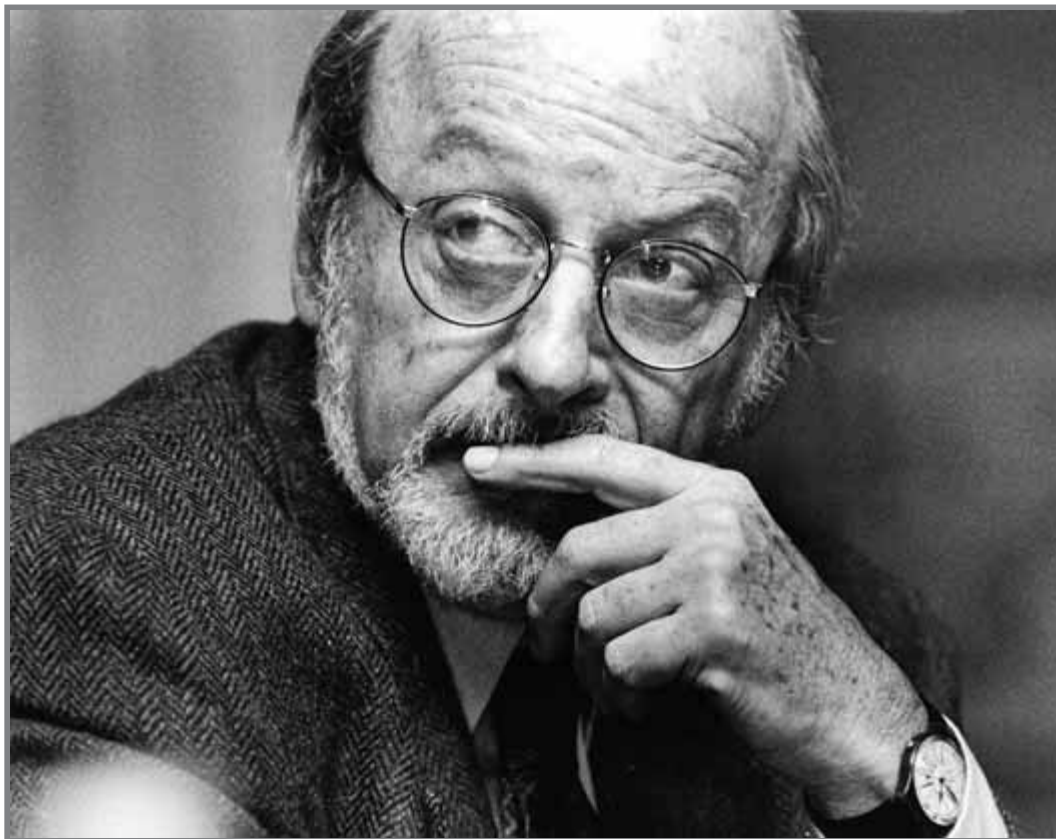

Enmig les tragèdies quotidianes

Allarg de la seva fructífera obra narrativa, E.L. Doctorow (Nova York, 1931) ha involucrat en les seves trames personatges històrics com ara el general Sherman (*La gran marxa*), Emma Golman, J.P. Morgan i Henry Ford (*Ragtime*), Lincoln, London, Dreiser, Reagan i Hemingway (*Poetes i presidents*), el temible gàngster Dutch Schultz (*Billy Bathgate*), el matrimoni Rosenberg (*El llibre de Daniel*) i els bessons Collyer (*Homer i Langley*). Amb la vista enfocada especialment en els anys de la Gran Depressió, Doctorow ens ha ofert un fresc de l'Amèrica contemporània amb el suport d'històries on el component humà té un rol predominant. Durant els últims anys, Edicions de 1984 ha aplicat una estricta política d'autor i ha incorporat set d'aquestes novel·les esmentades al seu catàleg. La nova traducció és d'*El cervell de l'Andrew*, que fa pocs mesos es va presentar en la versió nord-americana. La celeritat ve també perquè es tracta d'una *nouvelle* de molt bon llegir, farcida d'èlipsis i transcrita gairebé com la conversa entre el protagonista i un metge, presumiblement el seu psiquiatre, tot i que no queda clar qui és l'interlocutor.

L'argument, de manera magistral, es resumeix en el primer paràgraf, en cinc línies. Andrew, un científic cognitiu, es presenta amb un nadó als braços a la porta de la seva exdona, amb qui havien perdut un altre fill a causa d'un accident domèstic. Amb una segona dona en té un altre. La mort de la noia precipita el científic a lliurar la criatura a l'ex, no se sap si per incompetència o per compensar el desastre familiar anterior. Les converses aniran aclarint algunes de les vicissituds de la trama dels personatges, definits

gairebé des de l'aprofundiment que pot generar una teràpia psicoanalítica.

Gràcies als seus dots de narrador de raça, Doctorow ens introdueix en diferents plans, a través del que ha succeït, el que es pot imaginar el lector i el que s'intueix per mitjà de la narració i, sobretot, del diàleg. La utilització del punt de vista i les descripcions esdevenen fonamentals mentre el narrador s'esplaia i es troba còmode narrant, tot i que el lector en alguns moments pot tenir la percepció que aquesta vegada la sensació de ser davant un conte allargassat limita el text i no el situa com una de les seves obres mestres.

Sense l'èpica de la història, Doctorow penetra en aquells territoris que tan bé van dibuixar els Malamud, Bellow, Roth i Updike, però li falta aprofundir, potser per un desequilibri entre la seva habilitat estilística i la capacitat d'influenciar-nos personalment. No obstant això, la novel·la és més que un notable exercici perquè som davant d'un dels grans mestres de la ficció americana actual, algú que ha sabut dur el detall i el reflex d'una societat fins a una intimitat quotidiana, que només els més grans han assolit. *El cervell de l'Andrew* és una narració per fer-se preguntes, segurament amb respostes incertes. *

EL CERVELL DE L'ANDREW
E.L. Doctorow

Traducció:
Maria Iniesta
Editorial: Edicions de 1984, Barcelona, 2014
Pàgines: 208
Preu: 19,90 euros

La casa buida' / QUIM PUIG

de l'escriptura. La titulada *El poema* també ho fa, i es refereix a aquest intent "de lucidesa estranya" que representa el fet d'escriure. Sovint, Pérez Montaner fa servir tercets (potser un pàl·lid record de la *terza rima* del Dant, o dels tercets que usava Wallace Stevens), però, sigui com sigui, les paraules sempre apareixen ben falcades en cada un dels seus poemes. Com si hi haguessin trobat la casa que els corresponia. Sovint, el poema del valencià se'ns mostra "profund com un paisatge". Tant la idea de casa com la de contrada em semblen fonamentals en aquest seu nou títol.

Hi ha, certament, molts altres temes, molts altres nequits. El temps és, probablement, l'assumpte central del llibre: "Tot el passat fou sols un simple assaig / d'aquest atzar que ja no té futur". En un altre vers, llegim aquesta sentència crua: "Fou la vida un combat sense victòria". No, la poesia de Pérez Montaner no és

desesperançada, però sí lúcida; no és cínica, però sí un punt desenganyada, i lluminosa. Cal estar ben atent a la seva denúncia: "Llàstima del país que t'ha vist nàixer / en uns anys tan amargs i sense història". O en un altre poema: "volem viure dempeus, / perquè només / la nostra sola força podrà fer, / en una terra bruta i dissortada, / que pugui esdevenir realitat / aquesta falla amb els ninots de l'odi".

La seva és una poesia moral, educada –amb totes les conseqüències– en la tradició anglosaxona: objectivació i bon gust. "Allò que compta, / a més del que has viscut o t'han fet viure, / són les engrunes que has anat deixant". Sembla un llibre de fer recompte de tantes coses, però també d'aposta, sense ambages, per l'hora viscuda: "Ara fruïm aquesta meravella, / el simple fet de ser i ser ací". Una obra plena de veritats fondes. Feta de poemes –hi insisteixo– profunds com un paisatge. *

LA CASA BUIDA
Jaume Pérez Montaner

Premi Vicent Andrés Estellés de poesia
Editorial: Bromera, Alzira, 2014
Pàgines: 88
Preu: 14,95 euros